

Farské zvesti

Časopis Gréckokatolíckej farnosti
Zosnutia Presvätej Bohorodičky
v Humennom

Ročník: 15. Rok: 2022 Číslo: 12

Vydané pre vnútornú potrebu farnosti

Narodenie Presvätej Bohorodičky (z myšlienok nedávno zosnulého kardinála Tomka)

„**S** radostou slávime narodenie preblahoslavenej Panny Márie, lebo z nej vzišlo Slnko spravodlivosti, Kristus, náš Boh“.

Na narodeniny svojej pozemskej matky sa každý z nás snaží prísť k nej a spraviť jej nejakú malú oslavu. To isté chceme spraviť pre svoju nebeskú Matku.

Pamätám sa na stretnutie s istým africkým diktátorom. Bol to bývalý vojak, tvrdý chlap, ale keď som sa ho spýtal na jeho matku, dojal sa a ako keby na ospravedlnenie mi povedal: „*Môžeme ostarnúť, ale matka je vždy matka!*“

Veru hej, matka je vždy matka. To platí ešte viac o našej nebeskej Matke. Ako povedala sv. Terezka od Ježiška: „*Aby sa mi kážeň o svätej Panne páčila*

a mala pre mňa dobrý účinok, musí mi ukázať jej skutočný, nie fantastický život, a ja som si istá, že jej ozajstný život bol veľmi jednoduchý“.

Aj naša úcta k Panne Márii musí byť realistická, založená na viere a na jej skutočnej postave, ako ju poznáme z Písma a Božieho zjavenia.

V čom pozostáva ozajstná veľkosť jednoduchej dievčiny z Nazareta, ktorá tvorí jej duchovnú osobnosť a krásu a priťahuje všetky pokolenia?

Je to bez pochyby fakt, že ona porodila svetu Ježiša Krista, Božieho Syna a Spasiteľa sveta, teda že je Božia Matka.

Božie materstvo je to hlavné mariánske tajomstvo a jedinečné privilegium.

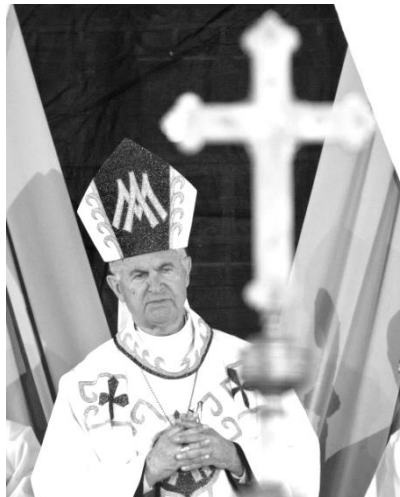
Theotokos – Bohorodička je jej najväčší a najkrajší titul.

Sväté Písmo nám rozvíja pred očami Boží plán s ľudským pokolením. Prorok Izaiáš predpovedal, že „*Panna počne a porodí syna a dajú mu meno Emanuel, čo v preklade znamená: Boh s nami*“ (Iz 7, 14; Mt 1,23). V prvom čítaní sme zas počuli iného proroka, Micheáša, ktorý predpovedá, že z mesta Betlehema „*uzíde zvrchovaný vládca Izraela*“, a to z tej, ktorá ho má porodiť (Mich 5, 1-3). Prorok Daniel zas spresní čas, kedy sa to stane. Medzitým vyvolený národ čakal a vyprosival sľúbeného Spasiteľa ako rosu z neba („*Roste nebesia zhora a chmáry nech pršia Spravodlivého*“). V polotme čakania sa vymieňalo jedno pokolenie po druhom, ako sme to počuli v evanjeliu.

Konečne, keď sa už blížila „*plnosť času*“ (Gal 4,4), Boh prikrročil k splneniu prísľubu a svojho plánu spásy. Narodenie Panny Márie bolo ako zornica vykúpenia; ono vrhlo nové svetlo nádeje. Ako ranná zornička ohlasuje blízke svetlo slnka, tak jej narodenie predchádzalo príchod veľkého svetla, ktoré zaplavilo celé ľudstvo, keď sa objavil Ježiš, „*svetlo sveta*“. Nebeský Otec si ju osobitne pripravil pre veľké poslanie, aby sa stala

matkou jeho Syna a dala mu, bez pričinenia muža, ľudskú prirodzenosť. Boh si ju pripravil tak, že ju ochránil od každého, aj od dedičného hriechu a spravil ju naskrze „*plnou milosti*“, ako ju nazve archanjel, aby bola „*tota pulchra*“, ako to vyjadruje naša pieseň: „*Celá krásna si Mária, v tebe škvrny nijakej niet*“. Narodenie Panny Márie je teda, popri Ježišovom narodení, najdôležitejšie v Božích očiach a najvzácnejšie pre dobro ľudstva.

Keď my oslavujeme narodeniny Panny Márie, oslavujeme Boha, jeho múdrosť a milosrdnú lásku. Oslavujeme Matku Božieho Syna a vzdávame tak česť a slávu Ježišovi Kristovi. Ďakujeme Bohu, že nám dal takú dobrotivú, krásnu, milosti plnú, pokornú Božiu

Matku, ktorá sa aj dnes stará o deti, za ktoré jej Syn vylial vlastnú krv. Pre tú krv sme jej blízki. Preto, lebo aj my patríme k tajomnému telu Kristovmu: On je naša Hlava, my sme údy jeho tajomného tela. Preto sme jej takí blízki. Ona je Matka Cirkvi a spolupracovníčka svojho Syna na diele spásy. Jej záleží na našej večnej blaženosti, na našej spáse i na spáse našich drahých. Jedným slovom: ona je aj naša Matka, naša nebeská Matka.

Narodenie Presvätej Bohorodičky

(8. september v liturgickom kalendári)

Vo východnom obrade patrí sviatok Narodenia presvätej Bohorodičky k najstarším sviatkom Bohorodičky.

Cirkev zvyčajne neoslavuje deň pozemského narodenia svätých, ale ich deň narodenia pre nebo, teda deň smrti. Výnimkou sú dvaja najväčší svätci v Cirkvi: Prečistá Panna Mária a sv. Ján Krstiteľ;. Preto sa v liturgickom kalendári slávi nielen ich nebeské, ale aj ich pozemské narodenie.

V evanjeliách je zaznamenané veľmi málo skutočností zo života Panny Márie a mnohé informácie sa čerpajú z tradície Cirkvi a apokryfov.

Hlavným prameňom správ o živote Presvätej Bohorodičky je apokryfná kniha Jakubovo protoevanjelium, napísaná okolo r. 140.

Táto kniha podáva podrobné, väčšinou ľudové a legendárne správy o narodení, detstve a mladosti Panny Márie, a opisuje udalosti súvisiace s Ježišovým narodením a detstvom. Cieľom apokryfu bolo osláviť Máriu, preto sa v ňom osobitne vyzdvihuje jej pôvod z Dávidovho rodu po otcovi (po matke pochádzala z Áronovho kňazského rodu), jej zasvätenie sa Bohu už od útleho detstva a jej panenstvo.

V Jakubovom protoevanjeliu sa spomína, že Joachim a Anna boli dlho bezdetní a veľmi preto trpeli. To sa v tej dobe považovalo za Božie prekliatie. Veľa ponižovania si museli vytrpieť od svojich blízkych a okolia. Ale aj v takej ťažkej situácii ostali verní Bohu, neprestajne sa modlili, dávali almužnu a takto sa postupne očisťovali duchom. Stále väčšmi horeli láskou k Bohu a takýmto spôsobom boli Božou Prozreteľnosťou pripravovaní na to, aby sa im narodila Presvätá Bohorodička. Snažili sa vo všetkom naplňať Božiu vôľu a takto prežili viac ako 50 rokov.

Podľa tradície, chcel raz Joachim priniesť obeť Bohu v Jeruzalemskom chráme, no začul tvrdé slová. Bolo mu vytknuté, že jeho obeť Boh neprijíma kvôli jeho bezdetnosti. Vyčítali mu, že určite má nejaké tajné hriechy, ktoré sú tomu príčinou. Človeka, akým bol Joachim, ktorý sa snažil celý život žiť podľa Božej vôle, sa tieto slová veľmi dotkli, veľmi sa zarmútil a rovno z chrámu odišiel do pustovne, kde sa modlil a postil.

O tomto incidente sa dozvedela aj Anna, ktorá sa začala obviňovať, že všetky živé tvory majú potomstvo, len

ona nedokáže dať svojmu mužovi potomka. Tak ako sa Joachim modlil, modlila sa aj Anna. Prosila so slzami, aby jej Boh daroval dieťa. Ich modlitba bola vyslyšaná a anjel im zvestoval, že sa im narodí dcéra, ktorú bude zvelebovať celý ľudský rod. Tak sa aj stalo, bola zrušená jej neplodnosť a sv. Anna počala Máriu, Bohorodičku.

Je veľmi ťažké určiť presný čas, kedy sa sviatok Narodenia Bohorodičky objavil v liturgii, aj keď vo východnej Cirkvi patrí medzi starodávne mariánske sviatky. Spomínajú ho sv. Ján Zlatoústý, sv. Epifán, či sv. Roman Sladkopevec.

Existujú svedectvá, že už v 4. storočí (330) dala sv. Helena vybudovať v Jeruzaleme chrám na česť sviatku Narodenia Presvätej Bohorodičky. Sviatok sa spomína v liturgickom roku už za pápeža Gelásia (492-496). Oficiálne zavedenie sviatku do liturgického kalendára sa pripisuje cisárovi Mauríciovi, ktorý žil v 6. storočí.

V rámci cirkevného roka je sviatok Narodenia Presvätej Bohorodičky predobrazom sviatku Kristovho narodenia a ako hlavnú tému rozvíja myšlienku, že za našu spásu nevďačíme prirodzenej добрote človeka, ale božskej

milosti, ktorá ako zázrak vnikla do našich dejín a zmenila ich.

Z teologických úvah vyplýva, že sviatok Narodenia Božej Matky je vo svojom najvlastnejšom, najhlbšom význame Pánovým sviatkom a chváli zázrak prijatia a spasenia našej skazenej prirodzenosti Ježišom Kristom.

Zároveň slávime veľmi radostný sviatok, lebo ako hovorí tropár, narodenie Bohorodičky zvestovalo radosť celému svetu, veď z nej „zažiarilo Slnko pravdy, Kristus, Boh náš“.

Sviatok Narodenia Bohorodičky patrí medzi dvanásť veľkých sviatkov nášho cirkevného roku; má jeden deň predprazdenstva a len štyri dni poprazdenstva, vzhľadom na blížiaci sa sviatok Povýšenia úctyhodného kríža.

Nasledujúci deň po tomto sviatku (9. september) slávime spomienku svätých

Joachima a Anny. Keďže ide o rodičov Panny Márie a predkov Ježiša Krista, Cirkev im preukazuje osobitnú úctu. Ich úcta bola pomerne rýchlo rozšírená po zaradení sviatku Narodenia Bohorodičky do liturgického kalendára. Už v 6. storočí sa totiž objavujú prvé chrámy, ktoré boli zasvätené úcte sv. Anny.

Liturgický program

Liturgický program po 13. nedeli po Päťdesiatnici 05.09. – 11.09. 2022

Pondelok 05.09.	Sv. prorok Zachariáš, otec úctyhodného Jána Predchodcu	06:30 sv. lit. (csl.) † Ladislav, Irena 18:00 sv. lit. (slov.) 1. † Eliáš 2. † Peter (panychída)
Utorok 06.09.	Sv. muč. Eudoxios a spol.	06:30 sv. lit. (csl.) † Anna, Peter, Magdaléna... 18:00 sv. lit. (slov.) † rod. Cenkovej, Kostovej...
Streda 07.09.	Sv. muč. Sózont	06:30 sv. lit. (csl.) † Ivan, Aurélia. Ján... 17:00 Veľká Večiereň 18:00 sv. lit. (slov.) * Renáta s rod.
Štvrtok 08.09.	Narodenie Presvätej Bohorodičky mirovanie	07:30 sv. lit. (csl.) * Erik, Ondrej, Vlasta 16:30 sv. lit. (slov.) * za farnosť 18:00 sv. lit. (slov.) * Marius s rod.
Piatok 09.09.	Sv. a spravodliví Joachim a Anna zdržanlivosť od mäsa	06:30 sv. lit. (csl.) * Jakub 18:00 sv. lit. (slov.) 1. † Ján, Mária 2. † Mária
Sobota 10.09.	Sv. muč. Ménodora, Métrodora a Nymfodora	07:00 sv. lit. (csl.) † rod. Horvátová, Demjanová... 18:00 sv. lit. (slov.) † Anna
Nedeľa 11.09.	14. nedeľa po Päťdesiatnici Naša prepodobná matka Teodora Alexandrijská hl. 5 Zbierka: Podporný fond	07:30 sv. lit. (slov.) * Tomáš, Matej, Lucia... 09:00 sv. lit. (csl.) * za farnosť 11:00 sv. lit. (slov.) * Natália s rod. 17:15 Večiereň 18:00 sv. lit. (slov.) * Tatiana, Ružena

Liturgický program

Liturgický program po 14. nedeli po Päťdesiatnici 12.09. – 18.09. 2022

Pondelok 12.09.	Sv. hieromuč. Autonomos	06:30 sv. lit. (csl.) † Anna, Juraj, Mária, Jozef 18:00 sv. lit. (slov.) 1. † Ladislav 2. † Michal, Pavlína
Utorok 13.09.	Sv. hieromuč. Kornélius	06:30 sv. lit. (csl.) † Mária, Ján, Peter... 17:00 Veľká Večiereň 18:00 sv. lit. (slov.) 1. † Vasiľ, Michal, Mária 2. † Juraj (panychída)
Streda 14.09.	Povýšenie úctyhodného a životodarného Kríža zdržanlivosť od mäsa mirovanie	07:30 sv. lit. (csl.) * Mária s rod. 17:00 sv. lit. (slov.) * za farnosť
Štvrtok 15.09.	Presv. Bohorodička Spolutrpiteľka	09:00 sv. lit. (csl.) * za farnosť 18:00 sv. lit. (slov.) * Peter
Piatok 16.09.	Sv. veľkomoč. Eufémia zdržanlivosť od mäsa	06:30 sv. lit. (csl.) † Peter, Anna, Emil... 18:00 sv. lit. (slov.) 1. † Jozef 2. † Mária
Sobota 17.09.	Sv. mučenica Sofia a jej dcéry Viera, Nádej a Láska	07:00 sv. lit. (csl.) † Vasiľ, Anna 18:00 sv. lit. (slov.) † Vladislav, Anna, Juraj...
Nedeľa 18.09.	15. nedeľa po Päťdesiatnici Prep. otec Eumenios Divotovorca, gortynský biskup hl. 6	07:30 sv. lit. (slov.) * rod. Harvilova 09:00 sv. lit. (csl.) * za farnosť 11:00 sv. lit. (slov.) * Peter, Ivana, Olívia... 17:15 Večiereň 18:00 sv. lit. (slov.) * Ivan

Začíname nový liturgický rok

(teologicko – liturgický pohľad na cirkevný rok)

Nový liturgický rok začína v byzantskom obrade 1. septembra.

Liturgický rok je rok slnečný, ustanovený Cirkvou, v priebehu ktorého spomína Cirkev na Kristove tajomstvá a sprítomňuje ich, aby veriaci ľud z nich čerpal spásonosnú milosť.

Otcovia Nicejského snemu v roku 325 prijali 1. september za začiatok liturgického roku a tak to ostalo vo východnej Cirkvi do dnešných čias. Boli totiž mnohé iné názory na trvanie liturgického roku. V 2. storočí napr. začínal liturgický rok 1. marca; v stredoveku boli snahy presunúť začiatok indiktu na 25. marec. V latinskom obrade začína liturgický rok prvou adventnou nedeľou, t.j. štvrtou nedeľou pred sviatkom Narodenia Pána a končí nedeľou Krista Kráľa.

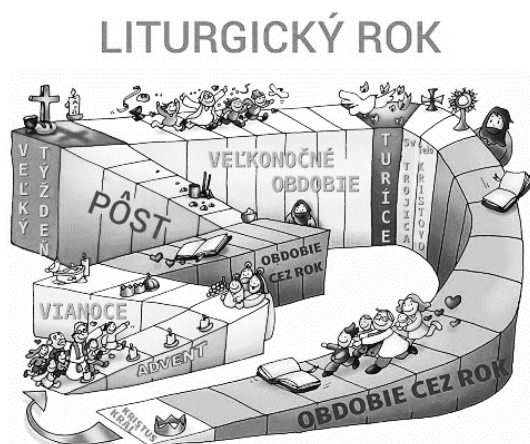
Aký je vlastne význam liturgického roku? Aké je jeho opodstatnenie v živote Cirkvi?

Byzantský liturgický rok je veľkou duchovnou knihou, ktorá nás učí ako máme Boha milovať, slúžiť mu, oslavovať ho a tak spasiť svoju dušu.

Jednotlivé slávnosti a sviatky liturgického roku by nemali zostať pre veriacich iba obyčajnou spomienkou na historickú udalosť, ktorá sa niekedy v minulosti stala a je nenávratnou minulosťou. Udalosti liturgického roku je potrebné vždy nanovo prežívať v srdci. Veď Ježiš Kristus, okolo ktorého je sústredený celý liturgický život, nie je osobou mŕtvou, či iba historickou, ale večne živou a stále účinkujúcou.

Liturgický rok je dielo živého Ježiša Krista, jeho práce, nauky a opakovania tajomstiev jeho života v srdciach veriacich.

Rímsky biskup Pius XII. v encyklike *Mediator Dei* (1947) hovorí o živom o liturgickom roku nasledovne: „Liturgický rok, ktorý zbožnosť Cirkvi živí a sprevádza, nie je chladným a neúčinným sprítomnením skutočnosti minulosti, či obyčajným a prázdny spomínaním udalosti z minulosti. Liturgický rok je sám Ježiš Kristus, ktorý neustále žije vo svojej Cirkvi a pokračuje v ceste svojho nesmierneho milosrdenstva.“

Kríž je znakom spásy

(myšlienky a príbehy pre potešenie duše)

V jednej dráme je nasledujúci obraz:

Piráti sa na širom mori zmocnia lode. Medzi zajatými je i kňaz. Povrazmi ho priviažu na stožiar. Potom celú loď vyhodia do povetria. Muž pripútaný ku stožiaru katastrofu prežil. Len vďaka tomu, že drevo má tú vlastnosť, že zostáva nad vodou a neponorí sa. A tento bezmocný priviazaný muž sa modlí slovami: Bože, ďakujem ti, že si ma

pripútal k tomuto drevu. Nevie, kam ma vlny ponosú, som im vydaný napospas, ale viem, že si ma zachránil a že nado mnou je modré nebo.

Tento obraz môže na seba aplikovať každý, až sa ocitne v moci kríža.

Len kríž nás drží „nad vodou“, len vďaka jemu prežijeme. Tí, ktorí sa krčovite chytajú čohokoľvek iného, budú strhnutí ku dnu a nezachránia sa.

V meste Boas v USA učiteľ rozdal deťom lístky, na ktorých bol nakreslený dom. Na obrázku chýbalo niekoľko drobností. „Pozrite sa dobre na tento dom“, povedal, „a dokreslite, čo tam chýba.“

Deti si chvíľu prezerali obrázkov, potom vzali ceruzky a dali sa do práce. Jeden chlapec namaľoval bleskozvod, druhý komín, tretí moderné rolety do

okien, cez ktoré bolo vidieť rádio a chladničku. Jedno dievča namaľovalo kríž na stenu.

Iste, v dome sú potrebné televízory, chladničky, záclony a mnoho iných vecí, ale bez kríža by to nebol kresťanský dom.

Kríž naznačuje, že v tejto rodine je Ježiš Kristus a že táto rodina chce žiť podľa Jeho evanjelia a vo vernosti odkazu Jeho kríža.

Po katastrofe spôsobenou atómovou bombou v Nagasaki, šiel dr. Takaši Nagai, lekár rádiologickej kliniky v Nagasaki, na miesto, kde stál jeho rodinný dom.

Sám ušiel smrti, avšak jeho manželka mu ostala pod zrúcaninami. Prehrabujúc sa popolom, našiel len niekoľko spálených kostí. Hľadal ďalej a našiel kríž zo svojho domáceho oltára.

Drevený kríž síce zhorel, ale bronzová soška ukrižovaného ostala nedotknutá.

Dr. Takaši Nagai o tom neskoršie napísal v knihe *Zvony Nagasaki*, kde okrem iného píše aj toto vyznanie: „O všetko som prišiel, len tento kríž som opäť našiel.“

Tento kríž mu bol útechou i silou v zármutku.